

Εικοσαήμερο ιστορικών εξελίξεων αρχίζει σήμερα για την Ελλάδα και την Ευρώπη. Ο κ. Λουκάς Παπαδήμος θα εκπροσωπήσει τη χώρα μας σε κρίσιμες διαβουλεύσεις στις οποίες διακυβεύεται το μέλλον της ευρωζώνης και ταυτοχρόνως η συμμετοχή της Ελλάδας σε αυ-

τήν. Οι εξελίξεις των τελευταίων ημερών στο πεδίο των αγορών καταδεικνύουν ότι η μετάδοση και μεγέθυνση της κρίσης χρέους απειλεί τη σταθερότητα και τη συνοχή της ευρωζώνης διαμορφώνοντας συνθήκες που μπορεί να επιφέρουν ακόμη και τη ματαίωση της

Συμφωνίας της 26ης Οκτωβρίου. Σε αυτή την περίπτωση εξετάζεται σοβαρά η εφαρμογή μιας «Μεγάλης Λύσης» που θα επαναφέρει τη σταθερότητα στη ζώνη του ευρώ διασφαλίζοντας παράλληλα τη συμμετοχή της Ελλάδας σε αυτήν.

Ο συμβιβασμός ανάμεσα στον πυρήνα και στην περιφέρεια της ευρωζώνης θα κριθεί στη Σύνοδο του Δεκεμβρίου

Μάχη για τη «Μεγάλη Λύση» από τον Λουκά Παπαδήμο

Το στοίχημα για τον Πρωθυπουργό είναι η Ελλάδα να παραμείνει μέλος της ευρωζώνης όταν εφαρμοστεί η λύση

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Οι ραγδαία μεταβαλλόμενες συνθήκες επιφορτίζουν τους ηγέτες της Ευρώπης και τους «αρχιτέκτονες της ευρωζώνης» με την ιστορική ευθύνη να χαράξουν και να υλοποιήσουν τη «Μεγάλη Λύση» η οποία αποκαλείται από έγκριτους οικονομολόγους ως «Μεγάλος Συμβιβασμός» ανάμεσα στη Γερμανία και στη Γαλλία και στον πυρήνα και στην περιφέρεια της ευρωζώνης και αναμένεται να αποτελέσει το αντικείμενο της συνόδου κορυφής της 8ης και 9ης Δεκεμβρίου. Το γεγονός ότι η Ελλάδα διαθέτει πρωθυπουργό έναν από τους «αρχιτέκτονες της ευρωζώνης» εξασθε- νεί τα επιχειρήματα όσων εταίρων επιζητούν την έξωση από το κοινό νόμισμα και επιτρέπει στη χώρα διακριτή συμμετοχή στη διαμόρφωση των αποφάσεων που κρίνουν το μέλλον της.

Ελληνοϊταλική συμμαχία

Σύμφωνα με ασφαλείς πηγές, ο κ. Παπαδήμος έχει ολοκληρώσει την επεξεργασία των ελληνικών θέσεων και συντονίζει τη δράση του με τους σημαντικότερους πρωταγωνιστές στην Ευρώπη έχοντας εξασφαλίσει την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και συγκεκριμένα του νέου επικεφαλής της κ. Μάριο Ντράγκι, με τον οποίο συνδέεται φιλικά εδώ και 40 χρόνια από την εποχή που και οι δύο ήταν συμφοιτητές στις ΗΠΑ. Ο κ. Παπαδήμος εκτιμά ότι τα συμφέροντα της Ελλάδας συγκλίνουν με εκείνα της ΕΚΤ, η οποία δεν επιθυμεί αχρείαστες διαταραχές στις αγορές και (πολύ περισσότερο...) στον αριθμό των μελών της ευρωζώνης, ενώ είναι βέβαιο ότι θα εργαστεί για την οικοδόμηση κοι-

Οι ανησυχίες

«Στον αέρα» έκτη δόση και 26η Οκτωβρίου

Ο κ. ΠΑΠΑΔΗΜΟΣ επιδεικνύει περιχαρή την εποχή που ήταν διοικητής της Τραπεζας της Ελλάδος τα νέα τότε χαρτονομίσματα του ευρώ. Σήμερα, ως Πρωθυπουργός πλέον, θα πρέπει να δώσει μάχη για την παραμονή της χώρας στην ευρωζώνη

νών θέσεων με τις υπόλοιπες χώρες του Νότου και ιδίως με την Ιταλία του κ. Μάριο Μόντι έτσι ώστε να υποστηριχθεί συντεταγμένα η «Μεγάλη Λύση».

Σύμφωνα με έγκυρες πληροφο-

ρίες, η «Μεγάλη Λύση» συνδυάζει τη δυναμική ενεργοποίηση της ΕΚΤ στις αγορές ομολόγων της ευρωζώνης (κάτι που επιθυμεί όλο και πιο επιτακτικά η Γαλλία) με την ενιαία και «αυστηρή» καθοδήγη-

ση θεωρητικά η Συμφωνία της 26ης Οκτωβρίου εξασφαλίζει χρηματοδοτικά τη χώρα και επιτρέπει στο ΔΝΤ να εκταμιεύσει τη δική του συμμετοχή στην έκτη δόση αφού τηρείται ο όρος του Καταστατικού του που υπαγορεύει ότι η χώρα η οποία δανείζεται θα διαθέτει χρήματα σε ορίζοντα 12μήνου. Πρακτικά όμως η 26η Οκτωβρίου υπάρχει μόνο «στα χαρτιά» χωρίς να συνοδεύεται από την ύπαρξη (σήμερα) κλίματος εμπιστοσύνης ότι θα εφαρμοστεί.

Ουδείς είναι βέβαιος ότι τα κοινοβούλια θα εγκρίνουν νέα οικονομική στήριξη στην Ελλάδα και αφετέρου ότι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα θα αποδεχθούν εθελοντικά απώλειες 50% στις επενδύσεις τους σε ελληνικό χρέος. Οι δύο πηγές αβεβαιότητας παρασύρουν τις «βεβαιότητες» για την έκτη δόση, ακόμη και αν η κυβέρνηση είχε επιτύχει όλους τους στόχους του προϋπολογισμού. Με άλλα λόγια, η έκτη δόση «στηρίζεται» πάνω σε μια 26η Οκτωβρίου που δεν υπάρχει! Ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο απαιτείται (ως ελάχιστη εγγύηση) η απόλυτη πολιτική δέσμευση των τριών κυβερνητικών κομμάτων στην υλοποίηση των ενδεδειγμένων πολιτικών για την παραμονή της Ελλάδας στην ευρωζώνη.

ση της δημοσιονομικής, φορολογικής και αναπτυξιακής πολιτικής των κρατών-μελών από ένα υπερδιευθυντήριο εγκατεστημένο στις Βρυξέλλες (κάτι που επιδιώκει η Γερμανία).

Στελέχη κυβερνήσεων και κορυφαίοι παράγοντες των αγορών προειδοποιούν ότι σε περίπτωση παράτασης της αναποφασιστικότητας και ματαίωσης της «Μεγάλης Λύσης», τότε μπορεί να είναι ζήτημα εβδομάδων προτού η ευρωζώνη περάσει τον «ορίζοντα των γεγονότων» μετά από τον οποίο δεν θα υπάρξει επιστροφή. Σύμφωνα με πληροφορίες του «Βήματος της Κυριακής», η «Μεγάλη Λύση» ενδέχεται να περιέχει τη θεσμοθέτηση του ευρωμόλογου και την εναρμόνιση των αμυντικών πολιτικών, κάτι που παγίως επιθυμεί η Ελλάδα. Επιπλέον θα συμπληρωθεί από την ταχύτερη ενεργοποίηση του Μόνιμου Μηχανισμού (που θα αποτελέσει εκδοχή ευρωπαϊκού ΔΝΤ) και προβλέψεις για «απόλυτες εξουσίες» των Βρυξελλών στη χάραξη και άσκηση της δημοσιονομικής πολιτικής των κρατών-μελών που θα συνοδεύονται από την απειλή παραπομπής των «απειθαρχών» στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

Τα πάντα για το ευρώ

Η πεποίθηση ηγετών και αγορών ότι το ευρώ θα αποφύγει την καταστροφή και θα συνεχίσει να υφίσταται χάρη σε μια «Μεγάλη Λύση» παραμένει ισχυρή. Το διακύβευμα για τον κ. Παπαδήμο είναι η Ελλάδα να έχει παραμείνει μέλος της ευρωζώνης την ώρα που η «Μεγάλη Λύση» θα εφαρμοστεί. Το ανέφερε ευθαρσώς κατά τη δευτερολογία του στη συνεδρίαση για τις προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησης: «Είναι επιτακτικό και είναι στο χέρι μας να εφαρμόσουμε την κατάλληλη πολιτική για να σώσουμε την Ελλάδα ώστε, όταν η ευρωζώνη βγει από την κρίση, η Ελλάδα να είναι μέσα στην ευρωζώνη. Αυτός πρέπει να είναι ο πρωταρχικός μας σκοπός».

Όλα είναι ανοιχτά, η χώρα σε συμπληγάδες

«Η πορεία προς τη Μεγάλη Λύση», λέει προς «Το Βήμα της Κυριακής» κορυφαίο στέλεχος διεθνούς επενδυτικής τράπεζας, «είναι μια πορεία πάνω σε τεντωμένο σκοινί». Η αμφισβήτηση των αγορών απέναντι σε χώρες όπως η Γαλλία και το Βέλγιο, τα σύννεφα της ύφεσης που συγκεντρώνονται πάνω από την Ευρώπη, η αιφνιδιαστική ανάδειξη των ελβετικών ομολόγων ως «ασφαλέστερο καταφύγιο» από τα γερμανικά για πρώτη φορά εδώ και πενήντα χρόνια, η φυγή κεφαλαίων προς τις ΗΠΑ και η συσσώρευση εγγυήσεων και υποχρεώσεων

της Γερμανίας για την υποστήριξη της φερεγγυότητας κρατών και της ρευστότητας τραπεζών της ευρωζώνης καθιστούν επιτακτική την αναζήτηση της «Μεγάλης Λύσης». Αλλά αν ισχύει ότι χωρίς «Μεγάλη Λύση» δύσκολα επιβιώνει η ευρωζώνη τότε η 26η Οκτωβρίου (η «μικρή Λύση») έχει ήδη ακυρωθεί, αφού είτε θα απορροφηθεί από την επερχόμενη 9η Δεκεμβρίου είτε (αν δεν υπάρξει 9η Δεκεμβρίου) θα καταρρεύσει χωρίς να αντικατασταθεί.

Αν η 9η Δεκεμβρίου υπάρξει και εισαγάγει την ενιαία οικονομική διακυβέρνη-

ση δίπλα στην «επαναστατική» απεριόριστη αγορά κρατικού χρέους από την ΕΚΤ τότε η ΕΚΤ ενδεχομένως να αναλάβει τον ρόλο των κρατών-μελών στη χρηματοδότηση της Ελλάδας αφού οι χώρες που δεν θα δανείζονται από τις αγορές παρά μόνο με απαγορευτικά επιτόκια δεν θα διαθέτουν την «πολυτέλεια» να δανειστούν για να δανέψουν την Ελλάδα.

Κατ' επέκταση, αν η 9η Δεκεμβρίου αποκτήσει τόσο καθοριστική σημασία για τη συμμετοχή της Ελλάδας στην ευρωζώνη τότε η έκτη δόση ενδέχεται να μην απελευθε-

ρωθεί πριν από την 9η Δεκεμβρίου (ή πριν από μια έκτακτη σύνοδο που μπορεί να επιβληθεί νωρίτερα εξαιτίας των ραγδαία επιδυνούμενων συνθηκών).

Σε αυτές τις συμπληγάδες κινείται η Ελλάδα, με τον πρωθυπουργό κ. Παπαδήμο να ξεκινά αύριο κύκλο επαφών στην Ευρώπη με συναντήσεις στις Βρυξέλλες με τον κ. Χέρμαν βαν Ρομπάι και τον κ. Ζοζέ Μπαρόζο ξεκινώντας μια δύσκολη και σύνθετη διαπραγμάτευση που θα καταλήξει στη Σύνοδο Κορυφής του Δεκεμβρίου, την πιο κρίσιμη για την Ελλάδα των τελευταίων δεκαετιών.

Τι συζητήθηκε για το μέλλον της ευρωζώνης στην κλειστή συνάντηση τραπεζιτών και οικονομολόγων

Το μυστικό ραντεβού της Χάγης

Η Κομισιόν σε ρόλο ευρωπαϊκής κυβέρνησης και δημιουργία κοινού υπουργείου Οικονομικών για όλα τα κράτη-μέλη

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

«Ο χρόνος της δημοκρατίας δεν συμπίπτει με τον χρόνο των αγορών» έλεγε πριν από μία εβδομάδα ο μέχρι πρότινος πρόεδρος της ΕΚΤ Ζαν-Κλοντ Τρισέ σε κλειστή συνάντηση τραπεζιτών, οικονομολόγων και στελεχών διεθνών οργανισμών που πραγματοποιήθηκε το βράδυ της περασμένης Κυριακής στη Χάγη της Ολλανδίας με αντικείμενο την «επόμενη ημέρα» στην ευρωζώνη. Ο πρώην ευρωτραπεζίτης ήθελε να δώσει έμφαση στο γεγονός ότι ο χρόνος για τους ευρωπαίους πολιτικούς τελειώνει, ότι έρχεται «η ώρα να αναλάβουν τις ευθύνες τους» και η στιγμή της μεγάλης λύσης που θα βγάλει την ευρωζώνη από την κρίση. «Η ταχύτητα είναι πλέον σημαντική» είπε και πρόσθεσε ότι ώπου να τακτοποιηθούν τα διαδικαστικά που προβλέπονται στη λειτουργία του πολιτικού συστήματος μπορεί να έχουν καταρρεύσει χώρες.

Στην επιβλητική αίθουσα του κτιρίου της ολλανδικής πρωτεύουσας όπου πραγματοποιήθηκε η κλειστή σύσκεψη παρευρέθησαν, μεταξύ άλλων, ο Πολ Βόλκερ, πρώην επικεφαλής της Fed και σύμβουλος του προέδρου Μπαράκ Ομπάμα, ο μέχρι την περασμένη Τετάρτη επικεφαλής του τμήματος της Ευρώπης του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, Αντόνιο Μπόρχες, ο Νόουτ Βέλινγκ, μέχρι πρότινος κεντρικός τραπεζίτης της Ολλανδίας, ο Τζέριτ Τζαλμ, διευθύνων σύμβουλος της κρατικοποιημένης ολλανδικής τράπεζας ABN AMRO, ο Μαρκ Κλάιφ, επικεφαλής οικονομολόγος της ING Group και ο Γιώργος Ζαββός, πρώην ευρωβουλευτής.

Σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, ο Τρισέ είπε ότι οι πολιτικές ηγεσίες έχουν κάνει σειρά τακτι-

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ Κεντρική Τράπεζα και η ευρωζώνη έχουν φθάσει στα θεσμικά τους όρια. Πρέπει να αλλάξουν οι συνθήκες, τονίζει ο πρώην πρόεδρος της ΕΚΤ Ζαν-Κλοντ Τρισέ

Οι διεργασίες για τη διαμόρφωση της μεγάλης λύσης που θα βγάλει από την κρίση την ευρωζώνη βρίσκονται σε πλήρη εξέλιξη. Κεντρικό σημείο αυτής της συζήτησης είναι το πώς θα προχωρήσει η δημοσιονομική και στη συνέχεια η πολιτική ένωση

κών λαθών. «Αφησαν την κρίση να πάρει τις διαστάσεις που έχει σήμερα. Εξώθησαν την ευρωζώνη στη σημερινή κατάσταση με τη συμμετοχή των ιδιωτών στο κούρεμα των ελληνικών ομολόγων» είπε και πρόσθεσε ότι «υπάρχει χρεοκοπία που την προ-

καλούν οι συνθήκες αλλά και χρεοκοπία που την προκαλούν οι χειρισμοί».

Ο πρώην επικεφαλής της ευρωτράπεζας διατύπωσε την άποψη ότι για να βγει η ευρωζώνη από την κρίση χρέους θα πρέπει η ΕΚΤ να είναι πιο ευέλικτη και να παίζει τον ρόλο της ως κεντρικής τράπεζας. «Η ΕΚΤ ξεπέρασε τα κείμενα και τις συνθήκες» είπε και πρόσθεσε ότι με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο «δουλειά της δεν είναι να κόβει χρήμα, αλλά να δίνει ρευστότητα με εγγύηση (collateral). Είναι υπόθεση των κυβερνήσεων να αλλάξουν το πλαίσιο» πρόσθεσε και σημείωσε ότι «η ΕΚΤ και η ευρωζώνη έχουν φθάσει στα θεσμικά τους όρια. Πρέπει να αλλάξουν οι συνθήκες».

Η συζήτηση αυτή είναι χαρακτηριστική του κλίματος που επικρατεί στην Ευρώπη όπου οι διεργασίες για τη διαμόρφωση της μεγάλης λύσης

που θα βγάλει από την κρίση την ευρωζώνη βρίσκονται σε πλήρη εξέλιξη. Όσοι είναι σε θέση να γνωρίζουν αναφέρουν ότι κεντρικό σημείο αυτής της συζήτησης είναι το πώς θα προχωρήσει η δημοσιονομική ένωση σε πρώτη φάση και εν συνεχεία η πολιτική. «Το Βερολίνο συμφωνεί με την εκχώρηση κυριαρχικών δικαιωμάτων σε κάποιο κεντρικό ευρωπαϊκό όργανο ώστε να υπάρχει η δυνατότητα ελέγχου και εποπτείας των άλλων κρατών» επισημαίνουν.

Όπως χαρακτηριστικά ανέφερε ο Ζαν-Κλοντ Τρισέ, το κεντρικό αυτό όργανο θα μπορεί να παρεμβαίνει ώστε όταν υπάρχει π.χ. αύξηση μισθών σε μια χώρα με χαμηλή ανταγωνιστικότητα να συνιστά πάγωμα. Μια τέτοια μορφή συνεργασία που θα προβλέπει και την παραπομπή των δημοσιονομικά απείθαρχων χωρών στο ευρωπαϊκό δικαστήριο για κυρώ-

σεις είναι σύμφωνα με τις ίδιες πηγές προϋπόθεση για να δώσει η Γερμανία το πράσινο φως στην ΕΚΤ να προχωρήσει σε μαζικές αγορές ομολόγων.

Στο πλαίσιο αυτό αναμένονται οι προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. «Βαν Ρομπάι, Ζοζέ Μανουέλ Μπαρόζο και Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ θα έχουν έτοιμες τις προτάσεις στη σύνοδο της 9ης Δεκεμβρίου» αναφέρουν καλά πληροφορημένες πηγές από τις Βρυξέλλες.

Η θεσμική δομή την οποία οραματίζονται οι Ευρωπαίοι και όπως σε γενικές γραμμές την ανάπτυξε ο Ζαν-Κλοντ Τρισέ είναι η Κομισιόν να αναλάβει τον ρόλο της ευρωπαϊκής κυβέρνησης, το Συμβούλιο να εξελιχθεί σε Γερουσία, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε Κάτω Βουλή και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο να αναλάβει τον ρόλο του Συνταγματικού Δικαστηρίου που θα διασφαλίζει την τήρηση των συνθηκών από τα κράτη-μέλη. Επίσης σχεδιάζεται να δημιουργηθεί υπουργείο Οικονομικών με εξουσίες και εποπτεία των δημοσίων οικονομικών και της ανταγωνιστικότητας των χωρών της ευρωζώνης. Επίσης θα αναλάβει την εποπτεία και τη ρύθμιση του χρηματοπιστωτικού τομέα και θα έχει αντιπροσώπους στους διεθνείς οργανισμούς.

Ο Αντόνιο Μπόρχες από την πλευρά του αναφέρθηκε στην ανάπτυξη, τονίζοντας την τεράστια δυναμική της Ευρώπης που προέρχεται από την επιτάχυνση της ενοποίησης. Ανέφερε ως παράδειγμα την Πολωνία που εντάχθηκε ομαλά στην ΕΕ και σήμερα δεν έχει καμία σχέση με τη χώρα που ξέραμε πριν από 15 χρόνια, όπως και τη Γερμανία η οποία άλλαξε το οικονομικό της μοντέλο και έγινε η κύρια εξαγωγική δύναμη της ευρωζώνης προς τις χώρες της ΕΕ. Αντίθετα, ως παράδειγμα προς αποφυγή ανέφερε την Ελλάδα. «Η Ελλάδα κακοδιαχειρίστηκε την ευκαιρία που της προσέφερε το ευρώ» είπε χαρακτηριστικά.

ΓΝΩΜΗ

Ή θα αλλάξουν ή θα τελειώσουν

Του ΑΝΤΩΝΗ ΚΑΡΑΚΟΥΣΗ

Η απόφαση των τριών κομμάτων να στηρίξουν κυβέρνηση συνεργασίας υπό τον κ. Α. Παπαδήμο υπήρξε, πέραν πάσης αμφιβολίας, ανακουφιστική, έστω και αν ελήφθη με κρύα καρδιά και σε συνθήκες έντονης αμφισβήτησης, μεγάλης πίεσης και με διάθεση αυτοπροστατευτισμού από την πλευρά του πολιτικού συστήματος.

Ωστόσο όταν τα πράγματα εξελίσσονται δυναμικά δεν υπάρχει οδός διαφυγής. Η χώρα βρισκόταν σε διαδικασία αποδιάρθρωσης και δεν υπήρχε άλλη λύση. Οι πολίτες αναζητούσαν χειρολαβή για να πιαστούν και τελικώς τη βρήκαν σε ένα πρόσωπο άγνωστο στους περισσότερους αλλά φερέγγυο, με περγαμηνές

Όσοι φιλοδοξούν να κερδίσουν μια θέση στην επόμενη φάση οφείλουν να γνωρίζουν ότι τα κόλπα τελείωσαν και μόνο τα αποτελέσματα μετρούν

και δυνατότητες. Η πορεία του Πολυτεχνείου φανέρωσε διαθέσεις αυτοσυγκράτησης, αναστολής και αναμονής.

Αλλά επειδή τα πράγματα παραμένουν ρευστά και αβέβαια και η διαδικασία αποδιάρθρωσης δεν σταμάτησε, η λύση που επελέγη θέλει υπεράσπιση και υποστήριξη. Αλλιώς τίποτε δεν θα αλλάξει. Αντίθετα αν και αυτή η προσπάθεια περιπλακεί και εγκαταλειφθεί, όπως τόσες άλλες, στη μέση, τότε τα δεινά θα είναι περισσότερα και οι συμφορές που θα μας βρουν ακόμη βαρύτερες.

Γι' αυτό τα κόμματα που επέλεξαν την κυβέρνηση συνεργασίας και τη λύση Παπαδήμου οφείλουν να συνδράμουν και να στη-

ρίξουν με όλες τους τις δυνάμεις την προσπάθειά του.

Και ας μην παρασύρονται, κόμματα και ηγεσίες, από τις προηγούμενες εμπειρίες τους. Σε περιόδους αποδιάρθρωσης της χώρας στερεότυπα σαν και αυτά της εναλλαγής στην εξουσία δεν υφίστανται.

Όταν απειλείται η χώρα και η συνοχή της κοινωνίας, οι εξελίξεις παύουν να είναι ευθύγραμμες. Οι διεργασίες πολλαπλασιάζονται, η κινητικότητα αυξάνεται, οι «φράχτες» πέφτουν και οι αναζητήσεις είναι προχωρημένες, πολύ πέρα από τις συνήθειες επιλογές.

Κακά τα ψέματα, η εποχή είναι δυναμική και οι πολίτες έχουν εμπεδώσει την ανάγκη μιας μεγά-

λης αλλαγής που θα διαπεράσει ολόκληρο τον δημόσιο βίο.

Οι πολιτικές δυνάμεις που θα επικρατήσουν ή θα γεννηθούν από αυτή τη μεγάλη κρίση δεν μπορεί παρά να διακρίνονται από μεταρρυθμιστικό πνεύμα και θα είναι ικανές να απαντήσουν συστηματικά και οργανωμένα στο πρόβλημα της χώρας.

Τυπικές λύσεις δεν «παίζουν» πια, δεν έχουν καμία τύχη στο παρόν περιβάλλον. Όσοι φιλοδοξούν να κερδίσουν μια θέση στην επόμενη φάση οφείλουν να γνωρίζουν ότι τα κόλπα τελείωσαν, η επικοινωνία έχει ξοφλήσει και μόνο τα αποτελέσματα μετρούν. Κόμματα και ηγεσίες ή θα αλλάξουν πραγματικά ή θα τελειώσουν οριστικά. Όλα τα άλλα είναι παραμύθια...

Η κυβέρνηση μπορεί να μην προέκυψε από εκλογές αλλά το χάος που συνοδεύει παραδοσιακά τον νέο πρωθυπουργό στο Μέγαρο Μαξίμου δεν τον απέφυγε ο κ. Α. Παπαδήμος. Λίγο μετά την ορκωμοσία αναζητούν γραμματείς, δακτυλογράφους, το προσωπικό ασφαλείας, κάποιον να τον

καθοδηγήσει στις υπηρεσίες του κτιρίου που θα τον φιλοξενήσει τους επόμενους τρεις μήνες. Στο Μέγαρο Μαξίμου υπηρετούσαν αρκετοί υπάλληλοι αλλά ήταν σχεδόν όλοι μετακλητοί. Φεύγοντας άφησαν το κτίριο όπως το παρέλαβε ο κ. Γ. Παπανδρέου του 2009: ένα άδειο

κέλυφος, το οποίο είχε υποσχεθεί να αναμορφώσει θεσμικά μέσα σε έναν μήνα με τη βοήθεια μιας πενταμελούς επιτροπής σοφών από το εξωτερικό (Ρίτσαρντ Πάρκερ, Κέβιν Φέδερστοουν, Λιφ Παγκρότσκι, Ρότζερ Γουίλκινς, Τζεφ Μάλγκαν).

Η τηλεδιάσκεψη με Μέρκελ και Σαρκοζί, το ραντεβού με τον Νταλάρα και το κλίμα στο Υπουργικό Συμβούλιο

Ως τα Ξημερώματα στο Μαξίμου

Από τις 9 το πρωί ως τα χαράματα της επόμενης ημέρας το ωράριο εργασίας του Α. Παπαδήμου

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΡΟΥΣΤΑΛΛΗ

Οι προκάτοχοί του είχαν περίοδο χάριτος. Ο κ. Α. Παπαδήμος όμως έπρεπε την επόμενη ημέρα να συνομιλήσει με ευρωπαίους ηγέτες. Με την κυρία Άνγκελα Μέρκελ και τον κ. Νικολά Σαρκοζί πραγματοποιήθηκε ταυτόχρονη τριμελής τηλεδιάσκεψη. Η γερμανίδα καγκελάριος και ο πρόεδρος της Γαλλίας ήθελαν να συγχαρούν τον νέο πρωθυπουργό, με τον οποίο γνωρίζονται αρκετά χρόνια. Επ' ευκαιρία, υπενθύμισαν ότι η εκταμίευση της έκτης δόσης συντατάται με την πλήρη και άμεση εφαρμογή των δεσμεύσεων που απορρέουν από τη συμφωνία της 26ης - 27ης Οκτωβρίου.

«Ο Παπαδήμος εκπέμπει σιγουριά, ξέρει τι συμβαίνει και πού πρέπει να πάει το πράγμα» λέει ένας υπουργός για την πρώτη συνεδρίαση του Υπουργικού Συμβουλίου

Οι δύο ηγέτες δεν έμειναν στα τυπικά. Σύμφωνα με πληροφορίες εξέφρασαν χωρίς περιστροφές την άποψή τους για την πείσμονα άρνηση του κ. Αντ. Σαμαρά να υπογράψει τις εγγυήσεις που ζητούν από τους αρχηγούς των δύο μεγάλων κομμάτων. Οι εκφράσεις που χρησιμοποίησαν δεν επαναλαμβάνονται, όπως αναφέρει πρόσωπο που γνωρίζει κάποια στοιχεία της συζήτησης. «Ας περιοριστούμε να πούμε ότι ήταν έξαλλοι» σημειώνει. Το βέβαιο είναι ότι ο κ. Παπαδήμος, παρ' ότι έμπειρος διαπραγματευτής, βρέθηκε σε δύσκολη θέση. Το περασμένο Σάββατο ο Πρωθυπουργός συνομίλησε επίσης με τους κκ. Χέρμαν βαν Ρομπάι και Ζοζέ Μπαρόζο καθώς και με τον κ. Μάριο Ντράγκι, τον νέο επικεφαλής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Τα οικονομικά δεδομένα αλλάζουν με τέτοιους ρυθμούς ώστε στο Υπουργικό Συμβούλιο που συγκλήθηκε την Παρασκευή το πρωί προκειμένου να συζητηθεί ο προϋπολογισμός του 2012, ο κ. Παπαδήμος είπε στους υπουργούς: «Προχθές στη Βουλή δηλώσα αισιόδοξοι για τις εξελίξεις στην οικονομία. Σήμερα οφείλω να πω ότι δεν πρέπει να είμαστε αισθεροβάμονες αλλά συγκρατημένα αισιόδοξοι...».

Η ενδεχόμενη απειλή

Η επικοινωνία με τους αρχηγούς

ΛΙΓΕΣ ΩΡΕΣ μετά την ψήφο εμπιστοσύνης ο κ. Α. Παπαδήμος τηλεφώνησε στον κ. Γ. Παπανδρέου για τις διαβουλεύσεις που θα έχει τη Δευτέρα στις Βρυξέλλες.

Λίγες ώρες μετά την ψήφο εμπιστοσύνης που έλαβε στη Βουλή από 255 βουλευτές ο κ. Α. Παπαδήμος τηλεφώνησε στον πρόεδρο της ΝΔ κ. Αντ. Σαμαρά για να τον ενημερώσει για τις διαβουλεύσεις που θα έχει από τη Δευτέρα στις Βρυξέλλες και στο Λουξεμβούργο. Λίγο αργότερα τηλεφώνησε και στον κ. Γ. Παπανδρέου αλλά δεν τηλεφώνησε στον κ. Γ. Καρατζαφέρη. Παρά το γεγονός ότι το κλίμα στις δύο συνομιλίες ήταν πολύ καλό, ο κ. Παπαδήμος έδωσε την εντύπωση στους συνομιλητές του ότι δεν προτίθεται να τους συνομιλεί συχνά και να τους ζητεί την άδεια για κάθε πρωτοβουλία που θα αναλαμβάνει. Θεωρεί όμως υποχρέωσή του να τους ενημερώνει για τις κινήσεις του, αφού από αυτούς θα εξακολουθεί να αντλεί την πολιτική του δύναμη.

Ο κ. Παπαδήμος γνωρίζει ότι δεν μπορεί να επιτύχει στις εκατό ή στις εκατόν είκοσι ημέρες της κυβέρνησής του τις μεταρρυθμίσεις και τις διαρθρωτικές αλλαγές που δεν κατέστη δυνατόν να επιτευχθούν τα πέντε τελευταία χρόνια. Γνωρίζει όμως επίσης ότι, επειδή ο πήχης των προσδοκιών των Ελλήνων για την εξυγίανση της οικονομίας είναι πολύ χαμηλά, μπορεί εύκολα να τον υπερβεί αν κινηθεί μεθοδικά και αξιοποιήσει την ισχύ που του διασφαλί-

ζει η στήριξη των τριών πολιτικών κομμάτων και η εμπιστοσύνη των ευρωπαίων ηγετών.

Όπως πληροφορείται «Το Βήμα», ο κ. Παπαδήμος συνομιλεί συχνότερα τις τελευταίες ημέρες με τον κ. Αντ. Σαμαρά επειδή στις συναντήσεις που θα έχει με τους κκ. Μπαρόζο, Ρομπάι και Γιούνκερ θα επιχειρήσει να παρακάμψει την απαίτηση των υπογραφών των πολιτικών αρχηγών για να διασφαλίσει την έκτακτη δότηση της οικονομικής βοήθειας προς την Ελλάδα.

Συνεργάτες του κ. Σαμαρά αλλά και του κ. Γ. Παπανδρέου υποστηρίζουν ότι η αρχική ψυχρότητα σε αυτού του είδους τις επικοινωνίες με τον κ. Παπαδήμο έχει ξεπεραστεί και η δυσπιστία των διαβουλεύσεων του Προεδρικού έχει πλέον ξεχαστεί.

Παρά το θερμό κλίμα υποδοχής του κ. Παπαδήμου από τα τρία πολιτικά κόμματα, πάντως, στελέχη του ΠΑΣΟΚ, της ΝΔ και του ΛΑΟΣ εκτιμούν ότι η προσωπικότητα του νέου πρωθυπουργού και οι πιθανότητες επιτυχίας της κυβέρνησής του αποτελούν έναν ολόένα αυξανόμενο κίνδυνο αποσταθεροποίησης του πολιτικού συστήματος που δημιουργεί συνθήκες ριζικής αναδιάρθρωσής του.

Β. ΧΙΩΤΗΣ

βουλοι, οι παρασύμβουλοι και οι άλλοι παρατρεχάμενοι» πρόσθετε παρατηρητικός υπουργός.

Οι υπουργοί απευθύνονταν αρχικά με έκδηλο σεβασμό στον Πρωθυπουργό, στη διάρκεια της συζήτησης όμως επέστρεφαν σταδιακά στις παλιές τους συνήθειες. Οι αιχμές, διακριτικές μεν, δεν έλειψαν ακόμη και από νέους υπουργούς, οι οποίοι μπήκαν αμέσως στο κλίμα. Ο κ. Παπαδήμος τις παρέβλεψε και έδωσε συγκεκριμένες κατευθύνσεις για την υλοποίηση του προϋπολογισμού: να μη χρησιμοποιούνται τα χρήματα από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων για την κάλυψη των ελλειμμάτων αλλά για αναπτυξιακά έργα. Και να συμφωνηθεί σε ποια νομοσχέδια θα δοθεί προτεραιότητα.

Την ημέρα που ορκίστηκε η νέα κυβέρνηση επικρατούσε πραγματικό χάος στο Μέγαρο Μαξίμου. Οι διαβουλεύσεις με τα κόμματα πήγαν πίσω, έπειτα έθεταν βέτο ορισμένοι υπουργοί που δεν ήθελαν στελέχη από άλλα κόμματα στα πόδια τους, στη συνέχεια στύλωναν τα πόδια άλλοι που δεν επιθυμούσαν να μετακινηθούν.

Η ορκωμοσία καθυστέρησε δύο ώρες και στο τέλος ο υπουργός Επικρατείας κ. Γ. Σταυρόπουλος είχε μόνο μισή ώρα στη διάθεσή του για να ειδοποιήσει τους υπουργούς, να ενημερωθεί για τις συνεννοήσεις με το Προεδρικό Μέγαρο.

Από εκείνη την ημέρα ο κ. Παπαδήμος δουλεύει ασταμάτητα. Την παραμονή των προγραμματικών δηλώσεων πήγε στο Μέγαρο Μαξίμου το πρωί και έφυγε στις 8 το πρωί της επόμενης ημέρας. Ολόκληρη την προηγούμενη εβδομάδα το ωράριο του ήταν 9 το πρωί με 4 και 5 το ξημέρωμα. Οι άνδρες της ασφάλειας απορούν με τις αντοχές του. Αλλά ο κ. Παπαδήμος εκτός από τις ομιλίες στη Βουλή έπρεπε να προετοιμάσει τη συνάντησή του με τον Τσαρλς Νταλάρα, σχετικά με το «κούρεμα» του χρέους. Επιπλέον, στη ατζέντα του μπηκε και ένα διήμερο ταξίδι στις Βρυξέλλες την ερχόμενη εβδομάδα, όπου προσκεκλήθη από την ηγεσία της ΕΕ και της ευρωζώνης προκειμένου να συζητηθούν διάφορα θέματα μεταξύ των οποίων και η άρνηση του κ. Αντ. Σαμαρά να υπογράψει τις εγγυήσεις που ζητεί η τρόικα.

Μια από τις προτεραιότητες του Πρωθυπουργού παραμένει η στελέχωση του γραφείου του. Την περασμένη Παρασκευή όρισε οικονομικό σύμβουλό του τον κ. Γκίκα Χαρδούβελι, αλλά ακόμη δεν έχει επιλέξει εκπρόσωπο Τύπου.

«Αν έλεγα στη Βουλή, την ώρα που παρακολουθούσε όλος ο ελληνικός λαός, τις λέξεις "συγκρατημένα αισιόδοξοι" ο κόσμος θα συγκρατούσε μόνο το συγκρατημένα» έλεγε αργότερα στους συνομιλητές του.

Το Υπουργικό Συμβούλιο διε-

ξήχθη σε πολύ διαφορετικό κλίμα από αυτά των δύο προηγούμενων ετών. «Ήταν μια συντεταγμένη συζήτηση, όχι το χύμα που υπήρχε προηγουμένως» έλεγε ο ένας υπουργός. «Ο Παπαδήμος εκπέμπει σιγουριά, ξέρει τι συμβαίνει και πού πρέπει

να πάει το πράγμα» συμπλήρωνε ο άλλος.

«Αυτό που με εντυπωσίασε ήταν όταν κάποια στιγμή συνειδητοποίησα ότι παρ' ότι είμαστε αριθμητικά περισσότεροι, η αίθουσα φαινόταν... άδεια! Ελειπαν οι φωτογράφοι, οι σύμ-

Το θέμα της διαδοχής στην ηγεσία του ΠαΣοΚ άνοιξε με πρωτοβουλία του κ. Γ. Παπανδρέου την προηγούμενη Παρασκευή. Οι προθέσεις του κατέστησαν σαφείς κατά τη διάρκεια διαδοχικών συναντήσεων που είχε με έξι κορυφαί-

ους υπουργούς (τους κκ. Δ. Ρέππα, Ευ. Βενιζέλο, Α. Λοβέρδο, Κ. Σκανδαλίδη, Χρ. Παπουτσή και Αννα Διαμαντοπούλου). Σύμφωνα με τα όσα αφέθηκαν να εννοηθούν, ο κ. Παπανδρέου δεν δήλωσε με σαφήνεια ότι σκοπεύει να αποχω-

ρήσει. Η ατμόσφαιρα των συζητήσεων όμως άφησε σε όλους την εντύπωση ότι ο πρόεδρος του ΠαΣοΚ έχει λάβει τις αποφάσεις του και πως έχει κάθε διάθεση να διευκολύνει την ομαλή ροή των εσωκομματικών εξελίξεων.

Συμφώνησαν στο ΠαΣοΚ ότι επείγει η αναζήτηση νέου προσώπου σε κόμμα και ηγεσία

Ο Γιώργος ανοίγει δρόμο για την επόμενη ημέρα

Μελετάται η «βελουδίνη» αποχώρηση ή η εκλογή προέδρου μετά τις κάλπες

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΩΒΑΙΟΣ

Μία εβδομάδα μετά την ορκωμοσία της κυβέρνησης Παπαδήμου και αφότου εκδηλώθηκαν πιέσεις από το εσωτερικό του ΠαΣοΚ για την ανασύνταξη του κόμματος εν όψει εκλογών, ο κ. Γ. Παπανδρέου κάνει το μεγάλο βήμα και ανοίγει την πόρτα για την αλλαγή φρουράς και στο κόμμα. Απομένει η εκδήλωση ενδιαφέροντος από τους επίδοξους διαδόχους.

Κάποιες από τις συζητήσεις της περασμένης Παρασκευής έγιναν σε συγκινησιακά φορτισμένο κλίμα, όπως επιβεβαιώνουν κάποιοι από τους συμμετέχοντες σε αυτές, οι οποίοι εξέλαβαν τα όσα συζήτησε μαζί τους ο κ. Παπανδρέου ως την τελευταία πράξη ενός πολυετούς δράματος γύρω από το θέμα της ηγεσίας στο ΠαΣοΚ.

Σύμφωνα με πληροφορίες προερχόμενες από τους συνομιλητές του κ.

Η με κάθε τρόπο διασφάλιση της ενότητας του ΠαΣοΚ αποτέλεσε και σημείο συμφωνίας με όλους τους υπουργούς που συνομίλησαν με τον πρόεδρο του ΠαΣοΚ την Παρασκευή

Παπανδρέου, αλλά και από τον κύκλο των στενών συνεργατών του, ο πρόεδρος του ΠαΣοΚ έδωσε δύο ενδείξεις για την απόφασή του να δρομολογήσει τις διαδικασίες διαδοχής.

Στήριξη κυβέρνησης και ενότητα

Κατ' αρχάς επισήμανε ότι ως τις 20 Δεκεμβρίου προέχουν η ανεπιφύλακτη στήριξη όλων των προσπαθειών της κυβέρνησης Παπαδήμου και η διασφάλιση

της επιτυχίας της. Οι αναφορές αυτές οδήγησαν τους περισσότερους στη βεβαιότητα ότι αυτός θα είναι και ο χρόνος ενεργοποίησης των διαδικασιών προς την αλλαγή ηγεσίας στο ΠαΣοΚ.

Η έτερη, επίμονη αναφορά του κ. Παπανδρέου ήταν η με κάθε τρόπο διασφάλιση της ενότητας του ΠαΣοΚ. Το συγκεκριμένο θέμα αποτέλεσε και σημείο συμφωνίας με όλους τους υπουργούς που συνομίλησαν με τον πρόεδρο του ΠαΣοΚ την Παρασκευή. Η αναφορά αυτή ερμηνεύτηκε ως σαφής ένδειξη για το ότι ο κ. Παπανδρέου δεν πρόκειται να προχωρήσει σε αποφάσεις που θα προκαλέσουν μείζονα εσωκομματική αναταραχή, ειδικώς αφότου διαπιστώσει ότι η παραμονή του στην ηγεσία δεν θα έχει την υποστήριξη μεγάλης μερίδας του κόμματος, της ΚΟ και των μελών της κυβέρνησης. Όπως ανέφερε χαρακτηριστικά ένας από τους συμμετέχοντες στις συζητήσεις της Παρασκευής: «Ο Παπανδρέου δεν

έχει καμία διάθεση να παραμείνει με το ζόρι στην ηγεσία του ΠαΣοΚ».

Ο κ. Παπανδρέου, σύμφωνα με πληροφορίες, αναμένεται να ολοκληρώσει τον πρώτο κύκλο επαφών του με τα κορυφαία κομματικά και κυβερνητικά στελέχη εντός της εβδομάδας, όπου θα έχει συνάντηση και με τον κ. Θ. Πάγκαλο, ο οποίος έχει διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο σε όλες τις εσωκομματικές διαδικασίες για την αλλαγή ηγεσίας το ΠαΣοΚ ως σήμερα.

Διαδικασίες και σενάρια

Αυτό στο οποίο όλοι συμφωνούν στην παρούσα συγκυρία είναι ότι επείγει για το ΠαΣοΚ η εφεύρεση της νέας πολιτικής του ταυτότητας, διαδικασία που συνδέεται και με το πρόσωπο το οποίο θα ηγηθεί του κόμματος στις επόμενες εκλογές. Την ίδια στιγμή όμως ο άγνωστος παράμετροι για όλους είναι οι συνθήκες υπό τις

οποίες θα διεξαχθούν οι εκλογές και ο χρόνος διεξαγωγής τους.

Ενα από τα εκκρεμή ζητήματα, αφότου και επισήμως ανοίξει το θέμα της ηγεσίας στο ΠαΣοΚ, είναι οι διαδικασίες που θα ακολουθηθούν. Το ενδεχόμενο εκλογής από τη βάση αντιμετωπίζεται ως προβληματικό υπό τις παρούσες συνθήκες και καθώς οι περισσότεροι συμφωνούν ότι δεν μπορεί να στηθούν εσωκομ-

Ο ΚΩΣΤΑΣ Σκανδαλίδης (αριστερά) φέρεται να έχει συμμετάσχει με τον Ευάγγελο Βενιζέλο

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ και Αννα Διαμαντοπούλου. Ο πρώτος έχει δημοσκοπικό προβάδισμα

Ο ΜΙΧΑΛΗΣ Χρυσόχοϊδης (αριστερά) τηρεί αποστάσεις, ενώ κάποιοι έχουν στραφεί στον Χρήστο Παπουτσή

Οι ενδιαφερόμενοι μπορεί να ζητούν περισσότερο χρόνο για να αναπτύξουν

Ομάδες, κύκλοι και τάσεις

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΡΟΥΣΤΑΛΛΗ

Διεργασίες οι οποίες υπερβαίνουν τα κομματικά σύνορα του ΠαΣοΚ εκκολάπτονται στο εσωτερικό του κόμματος το τελευταίο διάστημα. Η μάχη ηγεσίας που προετοιμάζεται δεν θα δοθεί μόνο για την επιλογή ενός αρχηγού αλλά, όπως λένε σχεδόν όλα τα στελέχη, και για τη φυσιογνωμία του κόμματος. «Το ΠαΣοΚ δεν μπορεί να πάει έτσι στις εκλογές» ομολογούν.

Προς το παρόν όλες οι δυνάμεις τηρούν εκεχειρία, αναμένοντας τον κ. Γ. Παπανδρέου να ορίσει τις εξελίξεις. Το κόμμα όμως έχει υποστεί τέτοια φθορά που χρειάζεται κάτι περισσότερο από έναν νέο αρχηγό για να επανακάμψει. «Με τι ατζέντα θα κατέβουμε στις εκλογές;» διερωτούνται πολλά στελέχη, γνωρίζοντας ότι η ημερομηνία προσφυγής στις κάλπες δεν εξαρτάται από τις δικές τους επιθυμίες, αλλά από τη στάση των κκ. Αντ. Σαμαρά και Γ. Καρατζαφέρη. «Όλα τα μεγαλοστελέχη στο ΠαΣοΚ ονειρεύονται να επανιδρύνουν το κόμμα. Πολύ φοβάμαι όμως ότι θα καταλήξουν "Ζίγνηδες"» παρατηρεί παλαιό και έμπειρο στέλεχος του ΠαΣοΚ.

Κενό στρατηγικής

Στο εσωτερικό του κόμματος έχει επιτευχθεί μια άτυπη συναίνεση. Όλοι χρειάζονται περισσότερο χρόνο για να αναπτύξουν τις θέσεις τους, καθώς γίνεται όλο και πιο φανερό ότι η κρίση δεν είναι μό-

νο οικονομική αλλά και βαθιά πολιτική. «Με την πολιτική του μνημονίου έχουμε τσακίσει τη ραχοκοκαλιά του ΠαΣοΚ» ομολογούν οι κορυφαίοι υπουργοί στις ιδιωτικές συζητήσεις τους γνωρίζοντας ότι η κομματική βάση έχει διαρρήξει τους δεσμούς της με τα ηγετικά κλιμάκια. Ο κ. Γ. Παναγιωτακόπουλος και το κομμάτι του ΠαΣοΚ που αντιπροσωπεύει, έχουν γίνει μήλον της έριδος καθώς όλες οι πλευρές – ακόμη και η πλέον αταίριαστη, της... τρώικας – φέρονται να διεκδικούν τη στήριξή του.

Ενας απρόβλεπτος παράγοντας για τις εξελίξεις στο ΠαΣοΚ είναι ο κ. Α. Παπαδήμος. Ενας τεχνοκράτης με πολιτικά χαρακτηριστικά, που πολλοί εκτιμούν ότι αν πετύχει θα θέσει – άθελά του ενδεχομένως – ένα νέο πλαίσιο για τα χαρακτηριστικά που πρέπει να διαθέτει ένας σύγχρονος ηγέτης.

Ο κ. Παπανδρέου, παρακολουθώντας το ένα στέλεχος μετά το άλλο να του ζητεί απολογισμό και πρωτοβουλίες που θα βγάλουν το ΠαΣοΚ από το αδιέξοδο, κάλεσε σε κατ' ιδίαν συναντήσεις τα κορυφαία στελέχη. Σε αυτές άνοιξε τη συζήτηση για τη διαδοχή στο κόμμα, παρ' ότι το προηγούμενο διάστημα έστειλε αντιφατικά μηνύματα σχετικά με τις διαθέσεις του.

Συμπόσια για 4+1

Το ΠαΣοΚ μοιάζει με ένα απέραντο συμπόσιο, όπου το φαγητό συσφίγγει δεσμούς και ο οίνος επισφραγίζει συμμα-

χίες. Τα εστιατόρια και οι ταβέρνες αποφεύγονται για ευνόητους λόγους. Αυτές τις ημέρες προτιμάται η σπιτική κουζίνα. Σε σπίτι – και όχι σε ταβέρνα – πραγματοποιήθηκε και η συνάντηση του κ. Θ. Πάγκαλου με την ομάδα των τεσσάρων (Α. Λοβέρδος, Αννα Διαμαντοπούλου, Ι. Ραγκούσης, Ηλ. Μόσιαλος) λίγες ώρες προτού δηλώσει ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης ότι «τα κόμματα δεν είναι αιώνια, εγώ δεν έχω προσήλωση σε κανέναν είδους σύμβολο ή τίτλο».

Η ομάδα των τεσσάρων, σύμφωνα με πληροφορίες, ετοιμάζει μια πολιτική πλατφόρμα για την ανασύνθεση του ΠαΣοΚ, με στόχο οι θέσεις αυτές να χρησιμεύσουν ως βάση για τη μελλοντική σύμπλευση των δυνάμεων της Κεντροαριστεράς, μολονότι τα μέλη της εκφράζουν την ανησυχία τους μήπως η πρόωρη έναρξη των εκδηλώσεων βλάψει τη συμφωνία της 26ης - 27ης Οκτωβρίου. Θεωρείται βέβαιο ότι στη μάχη της διαδοχής η ομάδα θα συμμετάσχει με έναν υποψήφιο, ο οποίος όμως δεν έχει επιλεγεί ακόμα. Ο κ. Λοβέρδος έχει σαφές δημοσκοπικό προβάδισμα και ευρύτερη αποδοχή στα λαϊκά στρώματα, η κυρία Διαμαντοπούλου διαθέτει απόψεις εκσυγχρονιστικές πεπονηθείσες και διασυνδέσεις στην Ευρώπη.

Η ομάδα αυτή συνομιλεί με τον κ. Γ. Φλωρίδη, ο οποίος όμως έχει καταθέσει ήδη μια συγκεκριμένη πολιτική πρόταση και μέσω του Κοινωνικού Συνδέσμου κινείται σε έναν ευρύτερο χώρο χωρίς κομ-

Εμπιστευτικά

- Ποιος φεύγει;

Το τρένο του τρόμου

Ο ευρωπαϊκός κυκεώνας, η νέα κυβέρνηση και η στρατηγική πολιτική επιλογή

Η κατάσταση περιγράφεται περίπου ως εξής. Η Ελλάδα κρέμεται από το τελευταίο βαγόνι ενός τρένου, πασχίζει να κρατηθεί αλλά δεν ξέρει αν οι άλλοι επιβάτες θα την πάρουν μαζί τους ή θα την πετάξουν έξω. Αλλά την ίδια στιγμή, ουδείς γνωρίζει πού πηγαίνει το τρένο, ουδείς είναι σίγουρος ότι δεν θα εκτροχιαστεί, ούτε καν αν υπάρχει μηχανοδηγός στην ατμομηχανή!

Δεν έχω πιο επιεική τρόπο να περιγράψω τα πράγματα. Και με απόλυτη εντιμότητα δεν μπορώ να διατυπώσω την παραμικρή πρόβλεψη για την εξέλιξη τους. Όταν μυστικοσύμβουλος του Νικολά Σαρκοζί δηλώνει μεταξύ αστείου και σαρκασμού ότι η γαλλική προεδρική εκλογή της επόμενης άνοιξης «μπορεί να γίνει με το φράγκο», κανείς δεν έχει τη δυνατότητα να προεξοφλήσει το παραμικρό ούτε για την Ευρώπη ούτε για την Ελλάδα.

Το deal είναι πάνω στο τραπέζι.

Το ουσιαστικό θέμα είναι να μετατραπεί η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σε πραγματική κεντρική Τράπεζα, άρα σε «δανειστή ύστατης καταφυγής». Η Γερμανία για την ώρα το αρνείται ή, για την ακριβεία, μπορεί να το αποδεχτεί μόνο αν εκχωρηθεί η δημοσιονομική κυριαρχία των κρατών-μελών. Ως τότε και όσο δεν λύνεται το πρόβλημα της ΕΚΤ, η Ευρώπη θα είναι ένα τρένο του τρόμου.

Και ταυτοχρόνως μια νομισματική παραδοξότητα. Θέλετε ένα παράδειγμα;

Η ΕΚΤ είναι αρμόδια για τη ρευστότητα του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος, άρα παρέχει ρευστότητα στις τράπεζες με χαμηλά επιτόκια. Αλλά την ίδια στιγμή δεν είναι αρμόδια για τη ρευστότητα των κρατών. Τα οποία αναγκάζονται να καταφεύγουν για δανεισμό στα απαγορευτικά επιτόκια των τραπεζών, τη ρευστότητα των οποίων έχει διασφαλίσει με χαμηλά επιτόκια η ΕΚΤ!

Σε αυτόν τον κυκεώνα έχει εμπλακεί η Ελλάδα. Αλλά αν κατάλαβα καλά, η στρατηγική που επέλεξαν και τα τρία κόμματα που στηρίζουν την κυβέρνηση Παπαδήμου είναι κατ' αρχήν να κρατηθούμε στο τρένο. Και μετά βλέπουμε...

Δεν μπορώ να τους ψέξω. Ούτως ή άλλως, η διατήρησή και η μορφή της ευρωζώνης δεν περνούν από την Αθήνα.

Το μόνο που μπορεί η Αθήνα να κάνει είναι να επιμείνει στη στρατηγική που καθόρισε ο Κ. Σημίτης οδηγώντας τη χώρα στην ΟΝΕ: να επιμείνει, δηλαδή, στην εν-

σωμάτωση της Ελλάδας στον «σκληρό πυρήνα» της Ευρώπης.

Ήταν μια στρατηγική πολιτική επιλογή, την οποία (εξ όσων αντιλαμβάνομαι) κανείς σοβαρός άνθρωπος στην Ελλάδα δεν αμφισβητεί. Και η οποία υπέρκειται των ανόητων αντεγκλήσεων για τα οικονομικά ή πολιτικά κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν σε αυτή την ενσωμάτωση. Διότι να αμφισβητούν τη σκοπιμότητα ένταξης της Ελλάδας στην ΟΝΕ ορισμένοι Ευρωπαίοι να το κατανοήσω. Αλλά να την αμφισβητούν και Ελληνες, το βρίσκω όχι μόνο καταστροφικό αλλά και ηλίθιο.

Αν συμφωνήσουμε ότι αυτό είναι το θεμελιώδες (και δεν βρίσκω πολλούς να διαφωνούν), όλα τα άλλα απορρέουν από το θεμελιώδες. Το ζητούμενο είναι να μη μας πετάξουν από το τρένο – με όποιον τρόπο και αν ανεβήκαμε. Οποιος εισηγείται ή διευκολύνει το αντίθετο, προετοιμάζει μια εθνική καταστροφή χειρότερη και από αυτήν του 1922, μια εθνική ταπείνωση πιο επώδυνη και από εκείνη του 1897.

Ακόμη και αν το εισηγείται καλοπροαίρετα; ίσως ρωτήσουν ορισμένοι. Λυπάμαι, αλλά καλοπροαίρετο έγκλημα δεν υπάρχει.

Ασφαλώς, για τη σημερινή κατάσταση της Ελλάδας υπάρχουν ευθύνες. Ευθύνες γενικές που αφορούν πολλές εποχές και ολόκληρη την κοινωνία. Αλλά και ευθύνες συγκεκριμένες που αφορούν τις κυβερνήσεις Κ. Καραμανλή και Γ. Παπανδρέου. Ευθύνες που συνοψίζονται στο απλό: δημιούργησαν τις αντικειμενικές συνθήκες για να αμφισβητηθεί η κορυφαία εθνική επιλογή των τελευταίων πενήντα χρόνων.

Η ιστορία θα τους κρίνει και πολύ αυστηρά. Αλλά τώρα δεν είναι αυτό το ζητούμενο – ήδη η αποτυχία τους λειτουργεί ως θρυαλίδα σε ολόκληρο το παραδοσιακό κομματικό σκηνικό...

Το ζητούμενο είναι η ανασυγκρότηση μιας καταπονημένης, αποδυναμωμένης και εξευτελισμένης χώρας. Το ζητούμενο είναι η αποκατάσταση μιας οικονομικής και κοινωνικής σταθερότητας – όσο τουλάχιστον εξαρτάται από εμάς...

Το ζητούμενο είναι η επιστροφή σε μια πορεία που, σήμερα περισσότερο από ποτέ, κινδυνεύει να εγκαταλειφθεί ή να ανακοπεί. Και αυτό, υποψιάζομαι, θα είναι το πραγματικό ερώτημα των επόμενων εκλογών.

«...κι εξήγηση δεν δόθηκε!»

Παρακολουθούσα τη συζήτηση για τις προγραμματικές δηλώσεις. Και είδα να εξελίσσεται ένα πραγματικό θέατρο του παραλόγου: οι ίδιοι υπουργοί με τα ίδια επιχειρήματα και την ίδια (σχεδόν) ομιλία που πριν από δέκα ημέρες ζητούσαν ψήφο εμπιστοσύνης για την κυβέρνηση Παπανδρέου, ζητούσαν τώρα ψήφο εμπιστοσύνης για την κυβέρνηση Παπαδήμου.

Ολα, λοιπόν, πάνε μια χαρά στον καλύτερο των κόσμων. Κι ούτε γάτα ούτε ζημιά...

Αλλά δεν είναι έτσι. Διότι μέσα σε δεκαεπτά μέρες η Ελλάδα έζησε μια πραγματική πολιτική ανατροπή. Δημοψήφισμα, Κάννες, ανάκληση δημοψηφίσματος, ψήφος εμπιστοσύνης στην κυβέρνηση Παπανδρέου, παραίτηση κυβέρνησης Παπανδρέου, συμφωνία Παπανδρέου με Σαμαρά και Καρατζαφέρη, κυβέρνηση Παπαδήμου, ψήφος εμπιστοσύνης των τριών κομμάτων στην κυβέρνηση Παπαδήμου...

Μέσα σε δεκαεπτά μέρες η Ελλάδα άλλαξε κυβέρνηση και πρωθυπουργό. Κι αυτό δεν είναι λεπτομέρεια: άλλαξε τον εκλεγμένο πρωθυπουργό και μια κυβέρνηση που διέθετε την κοινοβουλευτική πλειοψηφία.

Συνέβησαν όλα αυτά. Αλλά «... εξήγηση δεν δόθηκε!». Ολοι συμπεριφέρονταν στη Βουλή σαν να μη συνέβη τίποτα ή τίποτα που να χρειάζεται δυο κουβέντες που να το εξηγούν.

Είμαι βέβαιος ότι όλοι μας έχουμε μια εξήγηση. Και είμαι εξίσου βέβαιος ότι οι ατομικές εξηγήσεις ουδόλως απέχουν η μία από την άλλη. Ολοι, δηλαδή, καταλάβαμε τι έχει συμβεί.

Από την άλλη πλευρά, όμως, η επίσημη ερμηνεία των πραγμάτων, η αποδοχή των λαθών και των παραλείψεων, η απόδοση και η ανάληψη ευθυνών αποτελούν στοιχειώδη δημοκρατική υποχρέωση. Οι δημοκρατίες δεν μπορούν να λειτουργούν με τη λογική «ούτε γάτα ούτε ζημιά».

Διότι στη δημοκρατία δεν γίνεται να εξαφανίζεται μια μέρα μια κυβέρνηση και ένας πρωθυπουργός αλλά κανείς να μην εξηγήσει τι συνέβη και απεσύρθησαν. Ή τι συνέβη και απέτυχαν.

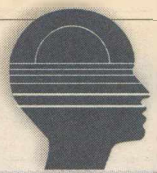
Δεν γίνεται να δημιουργείται μια νέα κυβέρνηση στην οποία μετέχουν και, μάλιστα, στο ίδιο υπουργείο όλοι οι υπουργοί που (υποτίθεται) απέτυχαν στην προηγούμενη – εκτός κι αν ισχυριστεί κανείς πως για την αποτυχία έφταιγαν ο Μόσιαλος κι ο Αηδόνης!

Δεν γίνεται να διαπιστώνεται ακόμη κι από την Ανγκελα Μέρκελ η αποτυχία ενός οικονομικού προγράμματος αλλά κανείς να μη διαπιστώνει επισήμως την αποτυχία και κανείς να μην αναλαμβάνει την ευθύνη της.

Δεν γίνεται να παραδίδεται η Ελλάδα από την απερχόμενη κυβέρνηση με εννιακόσιες χιλιάδες ανέργους, με 5,5%-6% ύφεση, με εξοντωμένη την οικονομία και την κοινωνία αλλά κανείς να μη βρίσκει μια λέξη να αρθρώσει.

Δεν γίνεται να κρύβονται χωρίς εξηγήσεις. Κι εμείς να δεχόμαστε ότι απλώς «έγινε παρέξηση κι εξήγηση δεν δόθηκε».

Στη δημοκρατία δεν γίνεται να εξαφανίζεται μια μέρα μια κυβέρνηση και ένας πρωθυπουργός αλλά κανείς να μην εξηγήσει τι συνέβη και απεσύρθησαν

«**Π**οιο υπουργείο θέλεις, Βάσω;» ρώτησε ο κ. Γ. Παπανδρέου την κυρία Βάσω Παπανδρέου εκείνο το περιπετειώδες πρωινό του σχηματισμού της κυβέρνησης συνεργασίας. «*Το μόνο που θέλω είναι τα επόμενα πέντε χρόνια να περπατάω στον δρόμο χωρίς να μου πετάνε γιαούρτια*» απάντησε η πρώην υπουργός. Ο πρώην πρωθυπουργός ενδεχομένως εκτίμησε ότι δεν υπάρχει υπουργείο που να εξασφαλίζει αυτό το προνόμιο και συμφώνησε με τη Βάσω να παραμείνει εκτός κυβέρνησης.

Εισώπτης της «πολιτικής των 360 μοιρών» (σύμφωνα με την οποία ένας πολιτικός μπορεί να υποστηρίζει όλες τις θέσεις για το ίδιο θέμα) ο κ. Ευ. Βενιζέλος σημείωσε ένα νέο ρεκόρ. Ενώ μέχρι πρότινος μπορούσε να υποστηρίξει δύο αντίθετες θέσεις σε δύο ημέρες (π.χ., φανατικά υπέρ και φανατικά κατά του δημοψηφίσματος), την Παρασκευή, κατά τη διάρκεια της συνέντευξης Τύπου για τον προϋπολογισμό, κατόρθωσε να υποστηρίξει δύο αντίθετες θέσεις μέσα σε δύο λεπτά!

Σε ερώτηση δημοσιογράφου για το τι θα γίνει σε περίπτωση που υπάρξει πιστωτικό γεγονός μετά από αδυναμία των ιδιωτών ομολογιούχων να συμφωνήσουν σε εθελοντικό κούρεμα ο υπουργός Οικονομικών απάντησε: πρώτον, ότι η συμμετοχή θα είναι εθελοντική και άρα δεν θα υπάρξει πιστωτικό γεγονός και, δεύτερον, ότι δεν ενδιαφέρει την Ελλάδα το πιστωτικό γεγονός αφού αφορά τον εκδότη και τον κομιστή των ασφαλιστών κινδύνου. Αλλο ένα μάθημα ηγεσίας από τον σοφιστή αντιπρόεδρο αφού με αυτή την απάντηση κατόρθωσε να μην απαντήσει στην ερώτηση.

«**Σ**υνταγές με Ιστορία» ο τίτλος του βιβλίου της κυρίας Μαρίκας Μητσotάκη που σύντομα θα κυκλοφορήσει στα βιβλιοπωλεία. Δεν πρόκειται για τις πολιτικές συνταγές του κ. Κωνσταντίνου Μητσotάκη που «έγραψαν ιστορία» αλλά για τις εξίσου «ιστορικές» συνταγές της συζύγου του. Στο εξώφυλλο του βιβλίου τα περίφημα ντολμαδάκια, έστω και αν, παρά τις φήμες, δεν σερβιρίστηκαν ποτέ στο γεύμα της Γλυφάδας το 1989 που παρέθεσε η οικογένεια Μητσotάκη στον Χαρίλαο Φλωράκη και στον Λεωνίδα Κύρκο.

«**Α**ννα, θα βάλω τρεις γυναικές στην κυβέρνηση» είπε προ ημερών ο Πρωθυπουργός στην κυρία Άννα Διαμαντοπούλου. Αναφέρομαι στον πρωθυπουργό της Ιταλίας κ. Μάριο Μόντι, ο οποίος διατηρεί φιλική σχέση με την υπουργό Παιδείας από τότε που και οι δύο ήταν επίτροποι (η Άννα Κοινωνικών Υποθέσεων και ο Μόντι Ανταγωνι-

Του ΚΩΣΤΑ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

σμού) στην επιτροπή υπό τον Ρομάνο Πρόντι (1999-2004). Θυμίζω ότι τον Μάιο η κυρία Διαμαντοπούλου κάλεσε τον κ. Μόντι στην Ελλάδα για να μιλήσει στη Θεσσαλονίκη σε εκδήλωση για την ανώτατη εκπαίδευση με την ιδιότητά του ως προέδρου του Πανεπιστημίου Bocconi.

Μπράβο στον καθηγητή κ. Γκίκα Χαρδούβελι, ο οποίος αναλαμβάνει καθήκοντα οικονομικού συμβούλου του πρωθυπουργού κ. Λουκά Παπαδήμου. Πρόκειται για μία ακόμη ανάκληση από την ιστορική «ομάδα Σημίτη» αφού μεταξύ του 2000 και του 2004 ήταν οικονομικός σύμβουλος του κ. Κ. Σημίτη. Στο ίδιο γραφείο την ίδια περίοδο υπηρετούσε ως σύμβουλος ο κ. Φ. Σαχινίδης, ο οποίος είχε πάρει «μεταγραφή» μαζί με τον κ. Χαρδούβελι από το Τμήμα Μελετών της Εθνικής. Από το 2004 ως σήμερα ο κ. Χαρδούβελις εργάστηκε ως οικονομικός σύμβουλος του Ομίλου Eurobank. Με τον κ. Παπαδήμο έχουν παράλληλες πορείες αφού και οι δύο

έχουν εργαστεί τη δεκαετία του '80 στην Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed) και έχουν διδάξει ως καθηγητές στο Πανεπιστήμιο Columbia της Νέας Υόρκης.

Πλήρη επιτυχία στην επέμβαση και γρήγορα περαστικά εύχομαι στον κ. Γ. Σουφλιά, ο οποίος θα υποβληθεί σε επέμβαση μεταμόσχευσης νεφρού με δότη την αδελφή του. Ο βετεράνος θεσσαλός πολιτικός αναμένεται να επιστρέψει στα θεωρεία πάνω από την πολιτική σκηνή και δεν αποκλείεται να κληθεί να αναλάβει μεταβατικός πρωθυπουργός σε μία από τις πολλές μεταβατικές κυβερνήσεις που θα ορκιστούν τα επόμενα 20 χρόνια ώσπου να επιστρέψει η χώρα σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης.

Πολιτικό τρίγωνο κάτω από τον ήλιο της πράσινης ανάπτυξης σχηματίζει ο κ. Γ. Παπακωνσταντίνου με τις ευρωβουλευτίνες του ΠαΣοΚ κυρίες Άννυ Ποδηματά και Μαριλένα Κοππά. Η Άννυ και η Μαρι-

λένα θα υποδεχθούν αύριο τον Γιώργο στις Βρυξέλλες για την παρουσίαση του προγράμματος «Ηλιος» στο πλαίσιο εκδήλωσης στην οποία θα «παρέμβει» και ο γερμανός επίτροπος Ενέργειας κ. Γκίντερ Ετινγκερ. Φήμες ότι θα εμφανιστούν με μαγιό για να προσελκύσουν το γερμανικό ενδιαφέρον στις ελληνικές αρετές ελέγχονται ως ανακριβείς.

Τελικά, ο αναπληρωτής υπουργός Εθνικής Άμυνας, πρέσβης ε.τ. κ. Γ. Γεωργίου βρήκε γραφείο στον 5ο όροφο του Πενταγώνου. Ίσως να μην ήταν το καλύτερο, αλλά με τέτοιον συνωστισμό δεν υπήρχε άλλο. Χρειάστηκε βέβαια να φέρει ο ίδιος χαλί και κουρτίνες για να το ντύσει, αλλά, όπως μου μετέφερε πράκτοράς μου, παραγγέλθηκαν και έπιπλα made in Italy... Πάντως, τόσο ο κ. Γεωργίου όσο και έτερος αναπληρωτής υπουργός, ο κ. Ι. Ραγκούσης, ακολουθήσαν τη θεσμική οδό για να στελεχώσουν τα στρατιωτικά τους γραφεία. Ζήτησαν τη συνδρομή του νέου Αρχηγού ΓΕΕΘΑ αντιστρατήγου Μ. Κωσταράκου, ο

οποίος συνέστησε τους κατά την άποψή του καταλληλότερους.

Πράκτοράς μου εκτιμά ότι η (σχετική) ευκολία με την οποία ο κ. Γ. Παπανδρέου εγκατέλειψε την πρωθυπουργία οφείλεται στη δυσκολία που αντιμετώπισε από την περασμένη άνοιξη και μετά να επισκέπτεται ελεύθερα τα sushi bars και τα άλλα trendy εστιατόρια της αρεσκειάς του. Ως γνωστόν, η εμφάνιση του πρώην πρωθυπουργού ήταν αρκετή για να κόβεται η όρεξη σε πολλούς θαμώνες. Μετά την απομάκρυνση από την εξουσία ο Γιώργος επέστρεψε στην κανονική ζωή. Τη βραδιά της επετείου της εξεγερσης του Πολυτεχνείου ο πρώην πρωθυπουργός συνοδευόμενος από τη σύζυγό του Άντα και καλλιτεχνική παρέα επισκέφθηκε το εστιατόριο «Άνετον» στην Πεύκη.

Την παραίτησή του από τη θέση του προέδρου της ΕΡΤ ανακοίνωσε αιφνιδίως στα μέλη του ΔΣ της εταιρείας την Παρασκευή το απόγευμα ο κ. Θανάσης Παπαγεωργίου. Σύμφωνα με πληροφορίες, ο κ. Παπαγεωργίου ανέφερε ως αιτία της παραίτησής του το γεγονός ότι αποδέχθηκε μια άλλη επαγγελματική πρόταση που είναι ασυμβίβαστη με τη θέση του προέδρου της δημόσιας ραδιοηλεκτρονίας. Μία ημέρα πριν από την παραίτησή του ο κ. Παπαγεωργίου προέβη σε δηλώσεις στο «Βήμα» που φιλοξενούνται στο ένθετο του πολιτισμού. Το «Βήμα 2» όμως τυπώνεται νωρίτερα από την υπόλοιπη εφημερίδα, έτσι οι αναγνώστες του «Βήματος» θα έχουν την «ευκαιρία να απολαύσουν» τις δηλώσεις του κ. Παπαγεωργίου ως προέδρου της ΕΡΤ και όχι ως «τέως».

Αρκετό χρόνο αφιέρωσε χθες η δημόσια τηλεόραση της Γερμανίας (ZDF) στις αποκαλύψεις του «Βήματος» (13 Νοεμβρίου 2011) για το σκάνδαλο της Proton Bank με κυρίως εμπλεκόμενο τον κ. Λαυρέντη Λαυρεντιάδη παρουσιάζοντας το σχετικό άρθρο, τις εγκαταστάσεις της εφημερίδας και επενδύοντας το ρεπορτάζ με συνέντευξη συναδέλφου. Ο ρεπόρτερ Τιμ Κρέγκερ, ο οποίος είχε έρθει στη χώρα μας για την ορκωμοσία της κυβέρνησης Παπαδήμου, αναφέρθηκε στα στοιχεία της οικογραφίας, στην έκρηξη στο σπίτι του ελεγκτή της Τράπεζας της Ελλάδος, αλλά και στα κεφάλαια με τα οποία στηρίχθηκε η τράπεζα. Το ρεπορτάζ έγινε στο πλαίσιο των δημοσιευμάτων των γερμανικών εφημερίδων για την προέλευση των χρημάτων. Από την ελληνική κυβέρνηση τονίζεται ότι τα χρήματα προέρχονται από το ελληνικό Ταμείο Εγγυήσεων των καταθέσεων. Στον αντίποδα βρίσκονται τα δημοσιεύματα γερμανικών μέσων που επιμένουν ότι τα χρήματα προέρχονται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Σταθερότητας. Είναι βέβαιο ότι η κυβέρνηση πρέπει να επισπεύσει τις σχετικές ανακοινώσεις.

ματι την αξία της αποτελεσματικότητας».

Επόμενος ομιλητής ο βουλευτής Χαλκιδικής του ΠαΣοΚ Αργύρης Λαφαζάνης, έθεσε το πρόβλημα των προσώπων με πρωτότυπο και αποκαλυπτικό τρόπο. Είπε:

«*Κάποιοι επενδύουν και πάλι στην αποτυχία όχι της κυβέρνησης μόνο αλλά της χώρας. (...) Υπάρχει και ένας μεγάλος κίνδυνος από αυτό το εγχείρημα το σημερινό της συγκυβέρνησης (...) να μας ξεπεταχτεί μια καινούργια κατάσταση, να ξεπεράσει το πολιτικό σύστημα την κρίση του μέσα από άλλες λύσεις, μέσα από λύσεις που θα ξεφεύγουν από τα σημερινά κλισέ, από το σημερινό πολιτικό κατεστημένο. Τη φοβούνται λοιπόν πολλοί αυτή την εξέλιξη, εγώ θέλω να δηλώσω ενθουσιασμένος με αυτόν τον κίνδυνο. (...) Εμείς οι βουλευτές του ΠαΣοΚ νιώθουμε ξαλαφρωμένοι γιατί δεν είμαστε πια μόνοι».*

Ο «Βηματοδότης» προσυπογράφει τις επισημάνσεις και τις προσδοκίες των δύο βουλευτών.